

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Ігор ЦЕПЕНДА
«24» березня 2025 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з

філології

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальностями

В 11 Філологія (за спеціалізаціями)

на основі освітнього рівня магістра (освітньо-кваліфікаційного ступеня спеціаліста) при прийомі на навчання у 2025 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 1 від 24 березня 2025 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з *філології* є перевірка знань та відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю *В 11 Філологія (за спеціалізаціями)* при прийомі на навчання на основі освітньо- кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2025 році.

Програма містить основні питання з українського і світового мовознавства та літературознавства та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які теми треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме конкретизації пошуку й визначенню джерел для підготовки до вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН

МОВОЗНАВСТВО

1. Поняття про методи дослідження у лінгвістиці.
2. Структурний, функціональний і конструктивний методи дослідження мови.
3. Проблема взаємозв'язку мови, мислення і свідомості. Мовні одиниці і логічні форми мислення.
4. Мова як універсальна знакова система. Поняття знака і знакової системи. Лінгвосеміотика.
5. Мова і мовлення. Сучасні уявлення про співвідношення мови і мовлення.
6. Значення лінгвістичної концепції Ф. Де Соссюра для мовознавства ХХ ст.
7. Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство. Порівняльно-історичний метод вивчення мов.
8. Основні положення мовної концепції Вільгельма фон Гумбольдта.

9. Теорія спорідненості мов. Критерії виділення споріднених мов. Генеалогічна класифікація мов.
- 10.Лінгвістична типологія як розділ мовознавства та її поняття.
- 11.Морфологічна класифікація мов світу: флективні, аглютинативні, кореневі, полісинтетичні.
- 12.Основні типи класифікацій мов світу: генеалогічна, типологічна, ареальна, соціолінгвістична.
- 13.Соціолінгвістика. Предмет, завдання, перспективи. Мовні ситуації, мовні контакти.
- 14.Психолінгвістика: предмет, завдання, перспективи. Психолінгвістика та нейролінгвістика.
- 15.Комп'ютерна (прикладна) лінгвістика: предмет, завдання, перспективи.
- 16.Когнітологічний напрям сучасної лінгвістики.
- 17.Дескриптивна лінгвістика: її принципи і методи.
- 18.Мова, нація і держава. Етнолінгвістика як наука.
- 19.Лінгвокультурологія та її проблематика.
- 20.Роль мови у процесі пізнання. Теорія мовної картини світу. Гіпотеза лінгвістичної відносності Сепіра-Уорфа.
- 21.Філософські основи лінгвістичної концепції Олександра Потебні.
- 22.Розвиток мовознавства в Прикарпатському університеті (Школа українського словотвору Івана Ковалика, етнолінгвістичні, семантичні дослідження Віталія Кононенка).
- 23.Сучасна комунікативна лінгвістика. Теорія мовної особистості.
- 24.Прагмалінгвістичні моделі комунікації.
- 25.Конститутивні принципи текстової комунікації. Розмежування понять «дискурс» та «текст».
- 26.Комунікативна компетенція: граматична, соціолінгвістична, дискурсивна, стратегічна компетенція. Прагматична компетенція.
- 27.Теорія лінгвістичної ввічливості.

28. Основні теорії гендерної лінгвістики.
29. Проблеми сучасної семасіології та ономасіології.
30. Мова і несловесні форми спілкування. Поняття про паралінгвістику та паракінетику.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО ЯК НАУКА

1. Структура сучасної академічної науки про літературу.
2. Академічна методологія літературознавства.
3. Теоретико-літературна галузь сучасного літературознавства.
4. Історія літератури як одна з провідних галузей літературознавства.
5. Проблема кореляції літературознавства і літературної критики.
6. Літературознавство й інші науки.

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ

7. Літературно-художній образ: визначення, елементарна модель.
8. Основні риси літературно-художнього образу (асоціативність, парадоксальність і метафоричність).
9. Тракткування літературно-художнього образу представниками різних епох.
10. Поняття «типового» в літературознавстві. Явище типізації.
11. Тракткування літературно-художнього образу в українському літературознавстві.
12. Структура літературно-художнього образу.

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ТВІР

13. Літературно-художній твір як єдність матеріально-фізичної і духовно-сміслової складових. Поняття реальності мистецького твору.
14. Літературний твір як художня система. Елементарний склад і структура.
15. Художнє мовлення як перший елемент системи літературного твору.
16. Сюжет як другий елемент системи літературного твору.
17. Композиція як третій елемент системи літературного твору. Композиція і архітектоніка.
18. Стиль як четвертий елемент системи літературного твору.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС

19. Літературний процес: визначення, основні фактори, загальна періодизація.
20. Внутрішні фактори літературного процесу (відштовхування, запозичення, наслідування, пародіювання, епігонство).
21. Внутрішні фактори літературного процесу (цитування, репродукція, ремінісценція, парафраза).
22. Внутрішні фактори літературного процесу (натяк, варіація, суперництво, концентрація, розпорошення).
23. Категорії «літературний напрям», «літературна течія», «школа», «стиль епохи» в аналізі літературного процесу.
24. Закон літературної спадкоємності (традиція і новаторство) в еволюції красного письменства
25. Наукові літературознавчі інституції в Україні. Основна літературознавча періодика.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ НАПРЯМИ ХХ СТОЛІТТЯ

26. Методологія герменевтики.
27. Психоаналіз та архетипна критика.
28. Семіотика, структуралізм, постструктуралізм.
29. Рецептивна естетика та теорія інтертекстуальності, типи міжтекстової взаємодії.
30. Особливості феміністичної та постколоніальної критики.

ДОДАТКОВЕ ЗАПИТАННЯ ДО КОЖНОГО БІЛЕТА

3. Наукові зацікавлення та інтереси. Перспективні сфери дослідницької діяльності для аспіранта.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

МОВОЗНАВСТВО

1. Бацевич Ф.С. Духовна синергетика рідної мови: лінгвофілософські нариси: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 187 с.
2. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 240 с.
3. Гуйванюк Н.В. Слово – Речення – Текст: вибрані праці. Чернівці: ЧНУ, 2009. 664 с.
4. Зіставно-типологічні студії: українська мова на тлі споріднених мов: монографія / за ред. акад. НАПН України В. І. Кононенка. Київ; Івано-Франківськ; Варшава, 2015. 316 с.
5. Кононенко В.І. Текст і образ: монографія. Київ; Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2014. 192 с.
6. Кононенко В.І. Текст і слово: монографія. Київ; Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2017. 189 с.
7. Кононенко В.І. Текст і смисл: монографія. Київ; Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2012. 272 с.
8. Костусяк Н.М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 452 с.

9. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. Підручник. Вид. 3-тє, доп. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 464 с.
10. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 424 с.
11. Кульбабська О.В. Вторинна предикація у простому реченні: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 672 с.
12. Куранова С.І. Основи психолінгвістики. Навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 208 с.
13. Лучик В.В. Вступ до слов'янської філології. Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 344 с.
14. Межов О.Г. Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 464 с.
15. Предикат у структурі речення: монографія. Київ; Івано-Франківськ; Варшава, 2010. 408 с.
16. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
17. Супрун Л.В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота. Навч. посібник. Київ: Знання, 2012. 335 с.
18. Gołąb Z. O pochodzeniu Słowian w świetle faktów językowych. Kraków, 2004. 405 s.
19. Kononenko I. Język ukraiński i polski: studium kontrastywne. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. 808 s.
20. Tokarski R. Światy słowami: wykłady z semantyki leksykalnej. Lublin, 2013. 371 s.
21. Wierzbicka A. Semantyka: jednostki elementarne i uniwersalne. Lublin, 2006. 535 s.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. Львів, 1996. 636 с.
2. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. К.: Смолоскип, 2008. 355 с.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підручник / за ред. О. Галича. 3-є вид., стереотип. Київ: Либідь, 2006. 488 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Halych_Oleksandr/Teoriia_literatury_vyd_2005/
4. Галич О. Історія літературознавства. Луганськ : Знання, 2002. 251 с.
5. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 2020. С. 167–200.

URL:

<https://drive.google.com/file/d/1NNDEs5RaH7HZf1bf9jKMRIwSO5362lJr/viiew?usp=sharing>

6. Козлик І. В. Методологічні аспекти теорії літературного стилю О. В. Чичеріна: (Repetitorium до теми). Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2010. 44 с. URL: <http://194.44.152.155:8080/bitstream/123456789/32131/3-Методологічні%20аспекти%20теорії%20літературного%20стилю%20О.В.Чичеріна%20%282010%29.pdf>

7. Ковалів Ю. І. (упор.). Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Київ: Академія, 2007.

Том 1: <https://drive.google.com/file/d/182DR5d9sznnAjDGP3fjDaTlhiZEGWp6p/viiew?usp=sharing>

Том 2: https://drive.google.com/file/d/1_GrjWveMC1V4rSXSBSXaSnibVuxEbtdH/viiew?usp=sharing

8. Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України. URL: <http://www.ilnan.gov.ua/index.php/uk/pro-instytut/istoriya>

9. Луцак С. М. Домінанта як ментальне осереддя художньо-естетичного процесу (на матеріалі української літератури межі ХІХ – ХХ ст.) / Світлана Луцак. Івано-Франківськ : Фоліант, 2010. 400 с.

10. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. Сімферополь, 2003. 426 с.

11. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. К., 2003. 258 с.

12. Галич О.. Історія літературознавства. К., 2013. 392 с.

13. Наєнко М.. Історія українського літературознавства і критики. К., 2010. 520 с.

14. Історія української літературної критики та літературознавства: У 2-х книгах. К., 1996- 1998. Кн.1. 416 с.; Кн. 2. 352 с.

15. Зборовська Ніла. Психологія і літературознавство. К., 2003. 392 с.

16. Хороб С.І. На літературних теренах : Дослідження, статті, рецензії / С. І. Хороб. Івано- Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2006. 410 с.

17. Хороб С. І. Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття : Неоромантизм, символізм, експресіонізм / С. І. Хороб. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 414 с.

18. Будний В. Порівняльне літературознавство: Підручник / В. Будний, М. Ільницький. К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.

19. Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства : [антологія] / науковий проект, загальна редакція Л. Грицик. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. 376 с.
20. Лексикон загального і порівняльного літературознавства / [за ред. А. Волкова]. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
21. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка; Упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге видання. К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 543 с.
22. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика / Д. С. Наливайко. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.
23. Сучасна література й компаративістика: стратегії і методи. Антологія / За заг. ред. Дмитра Наливайка. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 487 с.
24. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За заг. ред В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.
25. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур: У двох книгах. Переклад з німецької. К.: ВЦ «Академія», 2005. 288 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.